

Informatienota voor de raad

Datum 17 januari 2020

Onderwerp	Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant A.H.W. Koop/ H. van Ark
Afdeling Juridische Zaken/ Ruimte en Economie
Telefoon 038 498 3217
Email AHW.Koop@zwolle.nl

Bijlagen 1. Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en opdrachtgeven (Actieplan MVI-O)

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Maatschappelijk Verantwoord inkopen door de gemeente Zwolle in de afgelopen jaren.
2. Het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven.

Datum 17 januari 2020

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Het thema van het coalitieakkoord is “een duurzame kwaliteit en groei voor Zwolle” waarbij duurzaamheid een uitgangspunt is bij al ons handelen. Daarin worden de Global Goals for Sustainable Development onderschreven zoals die zijn vastgesteld door de Verenigde Naties.

Als overheid kunnen wij duurzaamheidsdoelen invulling geven door hier bij onze inkoop rekening mee te houden. Het betreft een breed palet aan inkoop, variërend van facilitaire zaken, ict, infra en bouw tot sociaal gerelateerde inkoop en adviesdiensten. In relatie tot al deze inkoopcategorieën en de beoogde duurzaamheidsambities wordt het begrip Maatschappelijk Verantwoord Inkopen gehanteerd.

De Sustainable Development Goals (SDG's) gebruiken we als kapstok voor onze duurzaamheidsdoelstellingen bij de inkoop. Dit varieert van de Zwolse KEC, sociale en economische ambities tot de ambities van de Rijksoverheid. Deze laatste overlappen deels de Zwolse ambities.

Het Rijk vraagt echter ook aandacht voor onderwerpen zoals Biobased-, Innovatiegericht- en MKB vriendelijk inkopen. De thema's van de SDG's zijn overkoepelend en op de lange termijn minder aan verandering onderhevig.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen in de afgelopen jaren

De afgelopen jaren is het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen steeds meer vanzelfsprekend geworden bij het voorbereiden van inkoopprocessen. Hieronder vindt u enkele voorbeelden daarvan.

- Duurzaamheid (Energie)
 - Aanbesteding van de renovatie van het Stadhuis van de gemeente Zwolle met als resultaatverplichting ondermeer het toepassen van een systeem met warmte koude opslag.
 - Inkoop van duurzame energie met als specifieke eis: Nederlandse windmolens als energiebron.
 - Regionale aanbesteding elektrische laadpalen met als resultaat een laag tarief voor de gebruiker.
- Klimaatadaptatie
 - Werk met werk maken door de aanbesteding van de reconstructie van een weg te combineren met de klimaatopgave. In dit geval het ophogen van een dijklichaam. (Pannekoekendijk)
 - Inkoop advies met als doel om te komen tot de ontwikkeling van een nieuwe klimaat adaptieve woonwijk (Breezicht) waarbij de hoofdoopgave waterberging is.
- Sociale agenda
 - Harmonisatie regionale SROI werkwijze door toepassen bouwblok methode. Daardoor kan specifieke doelgroepen meer continuïteit worden geboden.
 - Een 10 jarige dienstverleningsovereenkomst met de ROVA inclusief Social Return On Investment (SROI).
 - Diverse overeenkomsten met marktpartijen met als doel bij te dragen aan de inclusieve arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld: overeenkomsten van verkeersregelaars, postbezorging en repro.

Datum 17 januari 2020

- Economie (lokaal en regionaal)
 - Gemiddeld ca 40% van het totaal aanbesteed volume van de hele gemeente wordt gegund aan regionale bedrijven.
 - Door de groslijstsystematiek kan gemiddeld circa 75% van de gemeentelijke aanbestedingen in de bouw en infra worden gegund aan regionale bedrijven.
- Circulaire economie
 - Asfaltfietspaden ombouwen naar betonnen fietspaden en daarbij zo weinig mogelijk beton gebruiken door gebruik te maken van draagkracht bestaande fundering oude fietspad.
 - Circulariteit bij verbouw van het Stadhuis. Hergebruik van de glazen binnenwanden, hergebruik van bestaande systeemplafonds, lamellen wanden en opknappen en herstofferen bestaand meubilair. Voor de vloerbedekking en ook de nieuwe gevelbeplating is gebruik gemaakt van gerecycled materiaal.
Van de gekapte Zwolse essen zijn de pantry's en de tafel op de 2e verdieping bij het college gemaakt. Het nieuwe receptiemeubel op de begane grond en het nieuwe spreekgestoelte in de Raadzaal zijn ook van Zwols essenhout gemaakt.

Innovatie

Doordat we ons bezig houden met maatschappelijk verantwoord inkopen ontstaan nieuwe inzichten en zien we nieuwe kansen. Voorbeelden daarvan zijn:

- “Plastic road”. Een proefproject waarbij in samenwerking met het bedrijfsleven een plastic fietspad op basis van recyclebaar plastic is gerealiseerd om daarmee ervaring op te doen.
- Fietskelder station. Realisatie van een nieuwe fietsenstalling voor 5000 fietsen. De markt is uitgedaagd om invulling te geven aan circulariteit en het reduceren van energieverbruik. De inschrijvende aannemers hebben zich onder ander op dit onderdeel kunnen onderscheiden. Het winnende ontwerp heeft bijvoorbeeld voor daglichttoetreding, een geoptimaliseerd verlichtingssysteem en witte wanden/vloeren voor meer reflectie.
Ten behoeve van klimaatadaptatie is de kelder ook geschikt als tijdelijk waterberging bij calamiteiten.
- Gemeentelijk bedrijfsafval. Het bedrijfsafval geschikt maken voor hergebruik conform de ambities in het grondstoffenplan gemeente Zwolle.
Naast het inhoudelijk innovatieve aspect van deze aanbesteding zijn de ervaringen die worden opgedaan met de wijze van aanbesteding (Rapid Impact Contracting; RIC) minstens zo belangrijk. Bij RIC staan in het selectieproces kennis, ambities, expertise, vakmanschap en innovatievermogen van marktpartijen centraal. Daarbij doen we ervaring op hoe de Sustainable Development Goals (SDG's) in de praktijk gebruikt kunnen worden als kader voor de duurzaamheidsdoelstellingen die we willen realiseren.

Het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven (Actieplan MVI-O)

De Rijksoverheid zet zwaar in op het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen op de korte en lange termijn. Daartoe is het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 (Manifest MVI 2016 - 2020) opgesteld dat op hoofdlijn aangeeft wat de gedeelde ambities van Nederlandse

Datum 17 januari 2020

overheden zijn met betrekking tot MVI. Zwolle heeft zich met de ondertekening van het Manifest MVI verplicht om voor haar organisatie een Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen op te stellen. Uit een landelijke evaluatie is gebleken dat de rol van de interne opdrachtgever belangrijk is. Vandaar de toevoeging van “Opdrachtgeven” aan het actieplan MVI (-O).

De gemeente Zwolle is een 100.000+ gemeente die op jaarbasis voor een bedrag van gemiddeld € 140 miljoen inkoopt. Deze positie maakt het mogelijk om samen met de ondernemers ambities op het gebied van duurzaam inkopen en ondernemen mogelijk te maken. Door onze inkoopstrategie nog beter te koppelen aan onze duurzaamheidsambities zet Zwolle wordt een stap gezet met als doel de landelijke duurzaamheidsdoelen realiseren.

De voorgaande voorbeelden laten zien dat we ons binnen onze organisatie al bezighouden met maatschappelijk verantwoord inkopen. Het toepassen van duurzaamheidsaspecten gebeurt nu echter nog ongestructureerd. We weten daardoor niet of duurzaamheid bij alle inkoopprocessen in voldoende mate aandacht krijgt. Ook is er onvoldoende zicht op of altijd de juiste keuzes worden gemaakt. Tot slot is over de duurzame inkoop geen eenduidige informatie beschikbaar voor interne rapportages en rapportages richting het Rijk.

Het actieplan MVI-O

Het actieplan MVI-O actieplan is erop gericht de impact van de gemeentelijke inkoop ten aanzien van duurzaamheidsambities te vergroten door meer structuur aan te brengen in de voorbereiding van inkoopprocessen. Daartoe moet de aanpak zo veel mogelijk in bestaande processen en structuren worden ingebed.

De aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

- Jaarlijks per inkoopcategorie de nieuwe inkoopprocessen inventariseren en bepalen welke kansen deze bieden.
- Advies en ondersteuning aan opdrachtgevers van inkoopprocessen bij het maken van de strategische keuzes ten aanzien van duurzaamheidskansen.
- Zorgen voor een inhoudelijke update van het InkoopStartFormulier (ISF) en een meer structureel gebruik voor rapportages en monitoring. (N.B. De informatie in het ISF wordt ook al jaren gebruikt voor het toetsen van de rechtmatigheid van de inkoop.)
- De implementatie van MVI-O door inhoudelijk advies, kennisdeling en communicatie van aansprekende resultaten binnen de organisatie.
- Inkoopprocessen zodanig inrichten dat in overleg met de markt het optimum tussen ambities en realiseerbaarheid wordt bepaald.
- De effectiviteit van de aanpak monitoren om tot een lerend proces te komen voor zowel de eigen organisatie als de markt.

Kernboodschap

Het actieplan MVI-O is geen doel, maar een middel om de inkoopkracht te koppelen aan onze duurzaamheidsambities. Essentieel is daarbij dat onze ambities bij de inkoopprocessen worden afgestemd op wat voor het bedrijfsleven haalbaar is. Daarmee wordt de impact van onze inkoop op de duurzaamheidsambities voor hetzelfde bedrag vergroot.

Datum 17 januari 2020

Consequenties

Deze aanpak leidt tot een leerproces voor zowel onze eigen organisatie als voor marktpartijen. Het realiseren van de duurzaamheidsambities vraagt om maatwerk per inkoopproces. Op grond van ervaringen doorontwikkeling tot een “standaard aanpak”. Om de beoogde resultaten te realiseren kan het nodig zijn om een aangepast aanbestedingstraject en/of een afwijkende contractvorm te kiezen. Er zijn diverse aanbestedingsvormen die leiden tot een optimale prijs-kwaliteitverhouding. Daarbij zijn er ook vormen waarbij in overleg met de markt tot innovatieve oplossingen kan worden gekomen.

Communicatie

Communicatie over het MVI-O loopt als een rode draad door de implementatie. Na vaststelling zal hierover binnen de organisatie breed worden gecommuniceerd. Daarna concentreren we ons eerst intern op de ondersteuning van en de communicatie over concrete inkoopprocessen. De communicatie is daarbij vooral gericht op het delen van de successen binnen de organisatie om mensen te enthousiasmeren. Daarnaast willen we op passende momenten het maatschappelijk verantwoord inkopen door de gemeente Zwolle bij onze burgers en bedrijven onder de aandacht brengen.

Vervolg

Het actieplan MVI-O implementeren.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Voorzitter, Peter Snijders

Secretaris, Ingrid Geveke